ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.2.2020
COM(2020) 54 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τις στατιστικές που καταρτίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2150/2002 για τις στατιστικές των αποβλήτων και την ποιότητά τους

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τις στατιστικές που καταρτίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2150/2002 για τις στατιστικές των αποβλήτων και την ποιότητά τους

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή 2
2. Έγκαιρη διάθεση και επικαιρότητα 3
3. Πληρότητα 4
4. Ακρίβεια στοιχείων 4
5. Συγκρισιμότητα 7
6. Επιβάρυνση των επιχειρήσεων 7
7. Ανάπτυξη δεικτών 8
8. Επιτεύγματα και προοπτικές 8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2150/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2002, για τις στατιστικές των αποβλήτων[1] (εφεξής «ο κανονισμός») είναι η παραγωγή στατιστικών για τα απόβλητα. Ο ορισμός των αποβλήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα)[2]. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού ορίζει ότι η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ανά 3 έτη (μετά την πρώτη έκθεση, η οποία έπρεπε να υποβληθεί εντός 5 ετών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού). Η πρώτη έκθεση δημοσιεύτηκε το 2008[3], η δεύτερη το 2011[4], η τρίτη το 2014[5] και η τέταρτη το 2016[6].

Η παρούσα έκθεση αναφέρεται στην ποιότητα της συλλογής στοιχείων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2018, με αναφορά στα απόβλητα που παρήχθησαν και υποβλήθηκαν σε επεξεργασία το 2016. Η συλλογή στοιχείων που απαιτείται από τον κανονισμό αποτελείται από τρία μέρη: παραγωγή αποβλήτων, επεξεργασία αποβλήτων και εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, οι οποίες αναλύονται σε επίπεδο NUTS II.

Διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις και ποιότητα

Ο κανονισμός καθορίζει τα στατιστικά στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται και την ποιότητα που απαιτείται για τα εν λόγω στοιχεία. Ωστόσο, ο κανονισμός αφήνει στα κράτη μέλη την επιλογή της συγκεκριμένης μεθόδου κατάρτισης των στατιστικών για τα απόβλητα. Η ρύθμιση αυτή παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διατηρήσουν τα συστήματά τους συλλογής στοιχείων και να ελαχιστοποιήσουν την επιβάρυνση που απαιτείται για να συμμορφωθούν με τον κανονισμό. Τα στοιχεία συλλέγονται ανά διετία τα ζυγά έτη.

Ο κανονισμός (παράρτημα I, τμήμα 7) απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση ποιότητας μαζί με τα στοιχεία. Τα κράτη μέλη, στις εν λόγω εκθέσεις, αναφέρονται σε ποιοτικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται συνήθως στο ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα[7] και τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1445/2005 σχετικά με την ποιότητα των στατιστικών των αποβλήτων[8].

Έλεγχος ποιότητας

Από την πρώτη συλλογή στοιχείων το 2004 η Επιτροπή (Eurostat) θέσπισε ένα αποτελεσματικό σύστημα ποιοτικού ελέγχου δύο σταδίων για τον έλεγχο των στοιχείων που λαμβάνει από τα κράτη μέλη.

Σε ένα πρώτο στάδιο μετά την υποβολή των στοιχείων στην Επιτροπή, η Επιτροπή διενεργεί ταχεία αξιολόγηση των εκθέσεων σχετικά με τα στοιχεία και την ποιότητα εντός 2 μηνών από την προθεσμία υποβολής της έκθεσης. Στο στάδιο αυτό, η επικύρωση στοιχείων επικεντρώνεται κυρίως στην εσωτερική συνοχή των νέων στοιχείων και στην εξέλιξη με την πάροδο του χρόνου. Η ανάλυση γίνεται σε ιδιαίτερα συγκεντρωτικό επίπεδο και αποσκοπεί να ανιχνεύσει σημαντικές διακοπές της

---

1 ΕΕ L 332 της 9.12.2002, σ. 1.
2 ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3.
3 COM(2008) 355 τελικό της 13.6.2008.
4 COM(2011) 131 τελικό της 17.3.2011.
5 COM(2014) 79 final της 14.2.2014.
6 COM(2016) 701 final της 3.11.2016.
7 Δικτυακός τόπος της Eurostat για τις εκθέσεις ποιότητας: https:/ec.europa.eu/eurostat/web/quality/quality-reporting.
8 ΕΕ L 229 της 6.9.2005, σ. 6.

χρονολογικής σειράς και να επικυρώσει την καταλληλότητα των στοιχείων για δημοσίευση. Στη συνέχεια, η Επιτροπή (Eurostat) αποστέλλει έκθεση αξιολόγησης στο κράτος μέλος που υπέβαλε τα στοιχεία. Η εν λόγω έκθεση αξιολόγησης μπορεί να ζητήσει εξηγήσεις και/ή αναθεώρηση των στοιχείων, εφόσον είναι αναγκαίο.

Το δεύτερο στάδιο είναι μια ενδελεχής αξιολόγηση με σκοπό την επικύρωση. Αυτή η αξιολόγηση αναλύει τα στοιχεία σε πιο λεπτομερές επίπεδο (π.χ. ανά οικονομικό τομέα και ανά κατηγορία αποβλήτων) και συγκρίνει πρότυπα και εξελίξεις μεταξύ των χωρών. Οι έλεγχοι επικύρωσης περιλαμβάνουν:

- ενδοκρατικές συγκρίσεις παραγωγής αποβλήτων ανά οικονομική δραστηριότητα με τιμές από προηγούμενα έτη·
- διακρατικές συγκρίσεις των στοιχείων για κάθε οικονομική δραστηριότητα·
- ενδοκρατική σύγκριση των παραγόμενων αποβλήτων και των αποβλήτων που υφίστανται επεξεργασία για κάθε κατηγορία αποβλήτων·
- διασταυρωμένους ελέγχους με στοιχεία αποβλήτων από άλλες υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων, όπως π.χ. παρακολούθηση της συμμόρφωσης βάσει άλλης νομοθεσίας σχετικά με απόβλητα.

Τα αποτελέσματα ελέγχονται σε σχέση με: i) τις εκθέσεις ποιότητας των χωρών· ii) την ανατροφοδότηση από το πρώτο στάδιο αξιολόγησης· και iii) κάθε άλλο διαθέσιμο έγγραφο (π.χ. τεκμηρίωση από εκθέσεις προηγούμενων ετών). Τα αποτελέσματα στη συνέχεια συζητούνται με τις χώρες. Σκοπός αυτής της διεξοδικής επικύρωσης δεν είναι μόνο να εντοπιστούν ανακολουθίες, αλλά και να βελτιωθεί μακροπρόθεσμα η ποιότητα των στοιχείων.

Η Επιτροπή (Eurostat) επικαιροποιεί τα μεθοδολογικά έγγραφα καθοδήγησης που είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο της Eurostat και εξακολουθεί να βελτιώνει και να τελειοποιεί το σύστημα ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων.

2. ΈΓΚΑΙΡΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Τα στοιχεία και οι εκθέσεις για την ποιότητα πρέπει να υποβάλλονται ανά διετία στην Επιτροπή (Eurostat) εντός 18 μηνών από το πέρας του έτους αναφοράς[9].

Η συμμόρφωση με την προθεσμία υποβολής της έκθεσης για το έτος αναφοράς 2016 δεν έχει μεταβληθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Συνολικά 23 κράτη μέλη και 2 χώρες ΕΖΕΣ υπέβαλαν εγκαίρως πλήρη σύνολα δεδομένων και εκθέσεις ποιότητας. Δύο κράτη μέλη έστειλαν μέρος των στοιχείων τους με καθυστέρηση μικρότερη από 1 μήνα. Πέντε κράτη μέλη και 1 χώρα ΕΖΕΣ υπέβαλαν τόσο στοιχεία όσο και εκθέσεις ποιότητας πάνω από 1 μήνα μετά τη λήξη της προθεσμίας. Δύο κράτη μέλη υπέβαλαν σύνολα στοιχείων πάνω από 9 μήνες μετά την προθεσμία.

Η Επιτροπή (Eurostat) λαμβάνει μέτρα για να προτρέψει τις χώρες να επανεξετάσουν τις διαδικασίες τους στη στατιστική παραγωγή και να παρέχουν στοιχεία καλής ποιότητας εντός των καθορισμένων προθεσμιών.

Δημοσιότητα

[9] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2150/2002, τμήμα 7 παράγραφος 2 των παραρτημάτων I και II.

Η Επιτροπή (Eurostat) ολοκλήρωσε τη δημοσίευση των στοιχείων σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων για το έτος αναφοράς 2016 στις 14 Σεπτεμβρίου 2018 στη βάση δεδομένων διάδοσης της Eurostat. Ολοκληρώθηκε επίσης η δημοσίευση των στοιχείων σχετικά με την επεξεργασία των αποβλήτων στις 18 Σεπτεμβρίου 2018 στη βάση δεδομένων διάδοσης της Eurostat[10].

3. ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ

Η διαβίβαση πλήρων συνόλων εθνικών στοιχείων έχει καίρια σημασία για την παραγωγή των συγκεντρωτικών μεγεθών της ΕΕ. Τα ελλείποντα στοιχεία περιορίζουν την πληροφοριακή αξία των στατιστικών για τα απόβλητα. Τα στοιχεία λείπουν στις περιπτώσεις που οι χώρες είτε δεν έχουν πηγές στοιχείων είτε δεν διαθέτουν επαρκή στοιχεία για να πραγματοποιηθούν εκτιμήσεις.

Τόσο ο αριθμός των ελλειπουσών τιμών όσο και ο αριθμός των χωρών που ανέφεραν ελλείπουσες τιμές μειώθηκαν σημαντικά για τις συλλογές στοιχείων παραγωγής αποβλήτων μεταξύ των ετών αναφοράς 2010 και 2016. Το 2010 οκτώ χώρες ανέφεραν ελλείπουσες τιμές, αλλά ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 3 χώρες το έτος αναφοράς 2016. Ο συνολικός αριθμός των ελλειπουσών τιμών μειώθηκε από 1 668 το έτος αναφοράς 2010 σε 97 το έτος αναφοράς 2016. Οι περισσότερες από τις ελλείπουσες τιμές αφορούσαν απόβλητα νοικοκυριών.

Η τάση είναι ίδια για τα στοιχεία που αφορούν την επεξεργασία των αποβλήτων. Το 2016 δεν αναφέρθηκαν καθόλου ελλείπουσες τιμές για την επεξεργασία των αποβλήτων, ενώ σημειώθηκε βελτίωση σε σύγκριση με τις 263 ελλείπουσες τιμές το έτος αναφοράς 2010.

4. ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Κάλυψη στοιχείων

Στατιστικές για την παραγωγή αποβλήτων πρέπει να καταρτίζονται για όλους τους οικονομικούς τομείς και για τα νοικοκυριά. Οι στατιστικές αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν τα απόβλητα που προκύπτουν από εργασίες ανάκτησης και διάθεσης, τα οποία είναι επίσης γνωστά ως δευτερογενή απόβλητα. Οι στατιστικές πρέπει επίσης να καλύπτουν τα απόβλητα που παράγονται από μικρές επιχειρήσεις (κάτω από 10 εργαζόμενοι), αν και οι μικρές αυτές επιχειρήσεις πρέπει να εξαιρούνται από τις έρευνες, όταν αυτό είναι δυνατόν.

Οι στατιστικές για την επεξεργασία αποβλήτων καλύπτουν όλα τα απόβλητα που ανακτώνται ή διατίθενται μέσα σε μια χώρα, ανεξάρτητα από την προέλευση των αποβλήτων. Η βασική έννοια του κανονισμού είναι η συλλογή στοιχείων για τον τελικό προορισμό των αποβλήτων. Ο κανονισμός δεν απαιτεί τη συλλογή στοιχείων για προπαρασκευαστικές εργασίες επεξεργασίας. Ωστόσο, για ορισμένες κατηγορίες επεξεργασίας, ορισμένες χώρες έχουν κοινοποιήσει στοιχεία προεπεξεργασίας (όπως διαλογή ή αποθήκευση) ως τελική επεξεργασία. Η Επιτροπή (Eurostat) ζήτησε από τις χώρες αυτές να διορθώσουν τα στοιχεία τους. Γενικά, η κάλυψη της συλλογής στοιχείων για τις στατιστικές των αποβλήτων βελτιώθηκε για το έτος αναφοράς 2016 σε σύγκριση με το 2014. Ο αριθμός των ελλειπουσών τιμών μειώθηκε, το μερίδιο των αποβλήτων που έπρεπε να εκτιμηθεί μειώθηκε και χρησιμοποιήθηκαν πρόσθετες πηγές. Σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2014, θα μπορούσαν να εντοπιστούν βελτιώσεις της κάλυψης σε οκτώ χώρες για το έτος αναφοράς 2016. Δύο σημαντικά ευρήματα της επικύρωσης των στατιστικών του 2016 είναι τα εξής:

[10] https://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/data/database

- Ορισμένες χώρες δεν είναι ακόμη σε θέση να υποβάλουν στοιχεία για την κατηγορία της επίχωσης ή χρησιμοποιούν την κατηγορία της επίχωσης για να υποβάλουν έκθεση για την υγειονομική ταφή. Το πρόβλημα αυτό εντοπίστηκε κατά την επικύρωση. Η Επιτροπή (Eurostat) ζήτησε από τις οικείες χώρες να βελτιώσουν την κατάσταση αυτή προκειμένου να υποβάλουν πλήρως τα ορθά σύνολα στοιχείων.
- Τα ορυκτά απόβλητα έχουν σχετικά περιορισμένη σημασία, αλλά αντιπροσωπεύουν μεγάλο μερίδιο των συνολικών αποβλήτων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή (Eurostat) ανέπτυξε έναν πρόσθετο δείκτη «Απόβλητα εκτός από τα μείζονα ορυκτά απόβλητα».

Κατανομή ανά οικονομικούς τομείς

Ο συνολικός αντίκτυπος της λανθασμένης κατανομής ανά οικονομικό τομέα θεωρείται χαμηλός. Οι απίθανες περιπτώσεις εντοπίζονται συνήθως κατά την επικύρωση και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξηγούνται ή να διορθώνονται. Τέτοιες περιπτώσεις δεν προκύπτουν πολύ συχνά.

Κατηγορίες αποβλήτων

Ο κανονισμός ορίζει ότι οι κατηγορίες αποβλήτων για την υποβολή εκθέσεων στην ΕΕ πρέπει να ακολουθούν την ευρωπαϊκή ταξινόμηση των στατιστικών για τα απόβλητα[11] (ΕΚΑ-Στατ.). Η ΕΚΑ-Στατ. δεν ορίζει συγκεκριμένη ταξινόμηση που θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη συλλογή στοιχείων σε εθνικό επίπεδο.

Οι περισσότερες χώρες συλλέγουν τα στοιχεία τους σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κατάλογο αποβλήτων[12], ο οποίος περιλαμβάνει 839 κατηγορίες αποβλήτων. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 849/2010 της Επιτροπής[13] περιλαμβάνει πίνακα μετατροπής για τη μετατροπή των κωδικών του ευρωπαϊκού καταλόγου αποβλήτων σε κωδικούς ΕΚΑ-Στατ. Η ευρεία χρήση αυτών των δύο ταξινομήσεων εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο συγκρισιμότητας, τουλάχιστον στο συγκεντρωτικό επίπεδο που απαιτείται από τον κανονισμό. Η Eurostat θεωρεί ότι ο συνολικός αντίκτυπος των σφαλμάτων ταξινόμησης σχετικά με την ακρίβεια των στοιχείων είναι μικρός. Όταν τα σφάλματα ταξινόμησης συνεπάγονται μείζονες επιπτώσεις, εντοπίζονται ήδη κατά την πρώτη ταχεία επικύρωση και διορθώνονται αμέσως από το οικείο κράτος μέλος. Το 2014 σημειώθηκε ένα τέτοιο σφάλμα και το 2016 δεν παρατηρήθηκαν τέτοιου είδους σφάλματα.

Διαφορές μεταξύ της παραγωγής και της επεξεργασίας των αποβλήτων

Υπάρχουν αρκετές διαφορές μεταξύ των στατιστικών για την επεξεργασία των αποβλήτων και των στατιστικών για την παραγωγή αποβλήτων.

Η ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων διαφέρει από την ποσότητα των αποβλήτων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία στην ΕΕ κατά περίπου 200 εκατ. τόνους από το 2008 και μετά. Η ποσότητα αυτή ισούται με το 10 % περίπου του συνόλου των παραγόμενων αποβλήτων. Το μοτίβο παραμένει το ίδιο από το 2008: παράγονται περισσότερα απόβλητα από όσα υποβάλλονται σε

---

11 Τρέχουσα έκδοση ΕΚΑ-Στατ. Αναθ. 4, η οποία περιλαμβάνει 51 κατηγορίες, που καθορίζονται με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 849/2010 της Επιτροπής.

12 Θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/532/ΕΚ της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση 2014/955/ΕΕ της Επιτροπής. Η ευρωπαϊκή ταξινόμηση των αποβλήτων για τις στατιστικές (ΕΚΑ-Στατ.) γίνεται με βάση το υλικό των αποβλήτων. Ο ευρωπαϊκός κατάλογος αποβλήτων είναι πολύ πιο αναλυτικός από την ΕΚΑ-Στατ. και βασίζεται στο υλικό, τη χρήση του υλικού και την προέλευση των αποβλήτων.

13 ΕΕ L 253 της 28.9.2010, σ. 2-41.

επεξεργασία. Η διαφορά είναι μεγαλύτερη για τις λυματολάσπες και τα υγρά απόβλητα από επεξεργασία αποβλήτων (περίπου 70 %) και χαμηλότερη (σχεδόν 0 %) για το έδαφος.

Πολλοί λόγοι εξηγούν τη διαφορά μεταξύ των παραγόμενων αποβλήτων και των αποβλήτων που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Οι διαφορές αυτές αναφέρονται στα παρακάτω σημεία.

- Τα απόβλητα δεν υποβάλλονται όλα σε επεξεργασία στη χώρα στην οποία παράχθηκαν. Δεν συλλέγονται στοιχεία για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές βάσει του κανονισμού και, ως εκ τούτου, οι διαφορές που προκύπτουν από τις εισαγωγές και τις εξαγωγές δεν μπορούν να προσδιοριστούν ποσοτικά με βάση τα στοιχεία του κανονισμού. Οι εκτιμήσεις με βάση στοιχεία για το εξωτερικό εμπόριο δείχνουν ότι το αποτέλεσμα αυτό εξηγεί περίπου το ένα πέμπτο της διαφοράς για το σύνολο της ΕΕ. Ανάλογα με τη χώρα, το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να είναι υψηλότερο.
- Η περιεκτικότητα των αποβλήτων σε νερό παίζει επίσης ρόλο. Όλες οι κατηγορίες αποβλήτων εκτός από τις λυματολάσπες αναφέρονται σε κανονικό υγρό βάρος. Κατά τη διαδικασία της προεπεξεργασίας, όπως στις προπαρασκευαστικές ενέργειες επεξεργασίας για διάθεση (επεξεργασία των υγρών αποβλήτων, π.χ. απόπλυμα ή γαλακτώματα ελαίου/νερού) το βάρος του νερού χάνεται και τα απόβλητα εισέρχονται στην τελική επεξεργασία με σημαντική απώλεια βάρους.
- Ορισμένες λειτουργίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού, όπως οι μονάδες συναποτέφρωσης που χρησιμοποιούν μόνο συγκεκριμένα απόβλητα βιομάζας ως καύσιμο.
- Τα απόβλητα δεν υποβάλλονται όλα σε επεξεργασία το έτος κατά το οποίο παράχθηκαν. Ορισμένα απόβλητα αποθηκεύονται προσωρινά. Ως εκ τούτου τα απόβλητα που υπέστησαν επεξεργασία κατά το έτος t μπορεί να περιέχουν απόβλητα που παράχθηκαν κατά το έτος t-1. Τα απόβλητα που παράγονται κατά το έτος t μπορεί να υπόκεινται σε επεξεργασία το έτος t + 1.
- Η επεξεργασία των αποβλήτων μπορεί να δημιουργήσει νέες κατηγορίες αποβλήτων και, ως εκ τούτου, να προσθέσει παραγόμενα απόβλητα, π.χ. η τέφρα που προέρχεται από την αποτέφρωση αποβλήτων μπορεί επίσης να είναι απόβλητο. Προκειμένου να προσδιορίσει ποσοτικά αυτό το αποτέλεσμα, η Επιτροπή (Eurostat) υπολογίζει τον δείκτη «δευτερογενή απόβλητα», με τον οποίο ομαδοποιούνται τα απόβλητα που παράγονται από την επεξεργασία των αποβλήτων.
- Τα απορριπτόμενα οχήματα ή ο απορριπτόμενος εξοπλισμός αναφέρονται ως τέτοια μόνο στις στατιστικές για την παραγωγή αποβλήτων. Η επεξεργασία των αποβλήτων μετράται στο τέλος της αλυσίδας επεξεργασίας, δηλαδή μετά την απόρριψη και τη διαλογή. Ένα όχημα αποτελείται από διάφορα υλικά, π.χ. μέταλλο και πλαστικό. Τα εν λόγω υλικά αναφέρονται στις στατιστικές για την επεξεργασία των αποβλήτων. Ως εκ τούτου, μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις τα οχήματα και ο παρόμοιος εξοπλισμός αναφέρονται στις στατιστικές για την επεξεργασία των αποβλήτων.

Ως εκ τούτου, η διαφορά μεταξύ παραγωγής και επεξεργασίας αποβλήτων δεν είναι αποτέλεσμα της διαφορετικής ποιότητας των στατιστικών για τις δύο αυτές κατηγορίες. Αντίθετα, αντικατοπτρίζει διαφορές όσον αφορά τον σκοπό και τις έννοιες που χρησιμοποιούνται για τις κατηγορίες αυτές. Ωστόσο, ανάλογα με την κατηγορία αποβλήτων, η διαφορά θα πρέπει να είναι εντός ορισμένων ορίων. Σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων αυτών, ζητείται από το αντίστοιχο κράτος μέλος να δώσει εξηγήσεις.

5. ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ

Διαχρονική συγκρισιμότητα

Οι εκθέσεις ποιότητας που υποβάλλονται από τις χώρες αποδείχτηκαν χρήσιμο μέσο για την παρακολούθηση μεθοδολογικών αλλαγών και των επιπτώσεών τους στη συγκρισιμότητα των στοιχείων. Αυτές οι εκθέσεις ποιότητας δείχνουν ότι σχεδόν όλες οι χώρες έχουν επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στις προσεγγίσεις τους όσον αφορά τις εθνικές στατιστικές των αποβλήτων από το 2004. Οι περισσότερες χώρες εξακολουθούν να βελτιώνουν: i) την ποιότητα των στοιχείων μέσω της συλλογής δεδομένων (π.χ. κάλυψη των κενών στα στοιχεία και βελτίωση της κάλυψης)· και ii) την αποτελεσματικότητα των μεθόδων τους.

Η βελτίωση της συλλογής στοιχείων με την πάροδο των ετών προκάλεσε διακοπές στη χρονολογική σειρά. Οι χώρες αναθεωρούν τα σύνολα στοιχείων των προηγούμενων ετών για τον περιορισμό των εν λόγω διακοπών και οι χρήστες ενημερώνονται σχετικά με αυτές τις αναθεωρήσεις. Η Επιτροπή (Eurostat) υπογραμμίζει τις διακοπές στη χρονολογική σειρά στα σύνολα στοιχείων που κοινοποιούνται.

Συγκρισιμότητα μεταξύ των χωρών

Χάρη σε κοινούς ορισμούς και ταξινομήσεις, η συγκρισιμότητα των στοιχείων μεταξύ των χωρών είναι αρκετά μεγάλη για τους περισσότερους τομείς και κατηγορίες αποβλήτων. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα κατά τη σύγκριση στοιχείων μεταξύ των χωρών, εξαιτίας των διαφορών ως προς την κάλυψη που περιγράφεται στο τμήμα 4. Προκειμένου να αυξηθεί η συγκρισιμότητα, δημοσιεύονται τα συγκεντρωτικά «απόβλητα χωρίς μείζονα ορυκτά απόβλητα».

6. ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τα κράτη μέλη στις εκθέσεις τους για την ποιότητα δείχνουν τη δέσμευση να διατηρήσουν την επιβάρυνση της υποβολής εκθέσεων για τις επιχειρήσεις σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα. Αυτό αντικατοπτρίζεται στον αυξανόμενο αριθμό χωρών οι οποίες: i) συλλέγουν πληροφορίες για την επιβάρυνση της υποβολής εκθέσεων· και (ii) είναι σε θέση να υπολογίσουν τον μέσο χρόνο που χρειάζονται οι απαντήσαντες για να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια ή τα έντυπα υποβολής εκθέσεων. Οι πληροφορίες συγκεντρώνονται από τους απαντήσαντες μέσω ερωτηματολογίων ή υπολογίζονται με ειδικές μελέτες. Τα μισά περίπου κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα διοικητικά στοιχεία ως κύρια πηγή για τις στατιστικές των αποβλήτων και, ως εκ τούτου, αποφεύγουν την επιβάρυνση των παρόχων στοιχείων με πρόσθετα ερωτηματολόγια. Άλλες χώρες χρησιμοποιούν τα διοικητικά στοιχεία ως μία από πολλές πηγές στοιχείων. Απαλλάσσονται από τις έρευνες οι μικρές επιχειρήσεις, με διάφορους τρόπους[14].

[14] Η απαλλαγή μικρών εταιρειών από έρευνες αντιμετωπίζεται με διάφορους τρόπους. Ορισμένες χώρες καλύπτουν τις μικρές επιχειρήσεις με δειγματοληπτικές έρευνες και υπολογίζουν τα αποτελέσματα

Όλο και περισσότερες χώρες έχουν εφαρμόσει ή σχεδιάζουν να εφαρμόσουν συστήματα ηλεκτρονικής υποβολής εκθέσεων. Τα συστήματα αυτά προωθούν τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει της νομοθεσίας για τα απόβλητα, αυτόματα, από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων στις εθνικές στατιστικές αρχές.

7. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΙΚΤΩΝ

Τα στοιχεία που παράγονται χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών. Για παράδειγμα, οι δείκτες της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη που αφορούν την «παραγωγή αποβλήτων εκτός από τα μείζονα ορυκτά απόβλητα»[15] και τον «συντελεστή ανακύκλωσης αποβλήτων, εκτός από τα μείζονα ορυκτά απόβλητα»[16] είναι διαθέσιμοι στον δικτυακό τόπο της Eurostat. Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται τόσο σε χιλιόγραμμα ανά κάτοικο όσο και ως ποσοστό των αποβλήτων που έχουν υποστεί επεξεργασία από διάφορες χώρες. Ο δείκτης «διαχείριση των αποβλήτων εκτός από τα μείζονα ορυκτά απόβλητα» δείχνει την τελική επεξεργασία των αποβλήτων που παράγονται σε εθνικό επίπεδο[17]. Σε αντίθεση με τα στοιχεία που συλλέγονται βάσει του κανονισμού, ο εν λόγω δείκτης περιλαμβάνει εξαγόμενα απόβλητα, ενώ εξαιρεί τα εισαγόμενα απόβλητα.

Τον Δεκέμβριο του 2018 εγκρίθηκε η δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία[18]. Για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τη μετάβαση της Ευρώπης προς μια κυκλική οικονομία, η Eurostat παρέχει εύκολη πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και το κοινό με τη μορφή 10 δεικτών[19]. Οι δείκτες *παραγωγή αποβλήτων, σπατάλη τροφίμων, ποσοστό ανακύκλωσης, ειδικές ροές αποβλήτων* και *συμβολή των ανακυκλωμένων υλικών στη ζήτηση πρώτων υλών* παράγονται με στοιχεία που συλλέγονται βάσει του κανονισμού ή ανακτώνται απευθείας από τα εν λόγω στοιχεία.

8. ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος για την κατάρτιση στατιστικών για τα απόβλητα από την τελευταία έκθεση το 2016. Η πληρότητα της διαβίβασης στοιχείων από τις χώρες βελτιώνεται σταθερά. Οι στατιστικές των αποβλήτων πέτυχαν αρκετά υψηλό βαθμό συγκρισιμότητας μεταξύ των χωρών για τις περισσότερες κατηγορίες και τομείς αποβλήτων, ενώ επιτυγχάνεται και σημαντική

κατά παρέκταση. Ωστόσο, οι περισσότερες χώρες αποκλείουν εντελώς τις μικρές επιχειρήσεις. Αν ο αποκλεισμός τους είναι σύμφωνος με τους στόχους κάλυψης και ποιότητας του άρθρου 3 του κανονισμού, τα αριθμητικά στοιχεία μπορούν να μη ληφθούν υπόψη. Εναλλακτικά, τα αριθμητικά στοιχεία μπορούν να παρεκταθούν με μοντέλα εκτιμήσεων που βασίζονται σε παράγοντες αναγωγής. Οι επιμέρους χώρες έχουν θεσπίσει διαφορετικά κατώτατα όρια εξαίρεσης, τα οποία καθορίζονται συνήθως με βάση τον αριθμό των εργαζομένων ή την ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται ετησίως. Μερικές χώρες συνδυάζουν τα δύο κριτήρια, για να εξασφαλίσουν ότι η συλλογή στοιχείων καλύπτει ακόμη και τις μικρές επιχειρήσεις, όταν αυτές υπερβαίνουν το καθορισμένο κατώτατο όριο παραγωγής αποβλήτων.

15 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_50/default/table?lang=en

16 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_60/default/table?lang=en

17 Ο δείκτης καλύπτει όλα τα απόβλητα εκτός από τα «μείζονα ορυκτά απόβλητα». Παρέχει ένα συνεκτικό σύνολο δεικτών για την κάλυψη όλων των κατηγοριών επεξεργασίας αποβλήτων στο παράρτημα ΙΙ τμήμα 8 του κανονισμού. Το σύνολο δεικτών βασίζεται στα στοιχεία για την επεξεργασία των αποβλήτων με βάση τον κανονισμό και αντικατοπτρίζει τις ποσότητες αποβλήτων που διαχειρίζονται τα κράτη μέλη. Επιπλέον, τα στοιχεία από τις στατιστικές εξωτερικού εμπορίου (COMEXT) ή τα εθνικά στοιχεία σχετικά με εισαγωγές/εξαγωγές αποβλήτων χρησιμοποιούνται για να συμπεριληφθούν οι ποσότητες των εξαγόμενων αποβλήτων και να αποκλειστούν οι ποσότητες των εισαγόμενων αποβλήτων από τον υπολογισμό.

18 https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

19 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators

πρόοδος ως προς την επίτευξη πλήρους κάλυψης στοιχείων. Συνολικά, τα στοιχεία έχουν την κατάλληλη ποιότητα για τις περισσότερες χώρες. Η νομοθεσία για τα απόβλητα[20] που αναθεωρήθηκε στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία περιλαμβάνει ακριβέστερους κανόνες για τη μέτρηση των εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων και ακριβέστερους ορισμούς. Αυτό θα βελτιώσει επίσης τη συγκρισιμότητα των στατιστικών για τα απόβλητα σε όλες τις χώρες. Η Επιτροπή συνεχίζει να εργάζεται από κοινού με τα κράτη μέλη μέσω άλλων μέτρων, για παράδειγμα μέσω σεμιναρίων και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Για τη στατιστική διερεύνηση των ορυκτών αποβλήτων μείζονος σημασίας απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες.

Μετά τη συλλογή στοιχείων για το 2016, τα στοιχεία για την παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων είναι πλέον διαθέσιμα για επτά χρόνια αναφοράς, δηλαδή για την περίοδο από το 2004 έως το 2016. Με την επιμήκυνση της χρονολογικής σειράς, τα στοιχεία καθίσταται όλο και πιο χρήσιμα, π.χ. για την ανάπτυξη δεικτών ή ως πληροφορίες για αναλύσεις που σχετίζονται με το κλίμα.

[20] https://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm